

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ข้อมูล ณ วันที่ ๒๘ เดือน พฤษภาคม พ.ศ ๒๕๖๔

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล: นายสุเทพ บุญแจ้ง
๒. เลขประจำตัวประชาชน
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้: บ้านเลขที่ ๗๔/๙ หมู่ที่ ๓ ตำบลปากจั่น อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
โทรศัพท์: ๐๙๗-๒๔๗๒๗๒๕ Facebook:-..... Line: กำนันสุเทพ
ปีเกิด พ.ศ. ๒๕๐๘ ..
๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษา :ปริญญาโท
สถานบันการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
คณะ/สาขาวิชา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์/สาขารัฐประศาสนศาสตร์
๖. อาชีพปัจจุบัน
☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ.....
๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร๒๕๐,๐๐๐.....บาท/ปี
๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก : ...ข้าว.....
๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๒.....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย
 - ๑) แปลงเรียนรู้ ส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิตข้าว
 - ๒) แปลงเรียนรู้การปลูกพืชใช้น้ำน้อย
๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน....๕....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย
 - ๑) ฐานเรียนรู้เรื่อง ข้าว (การใช้เมล็ดพันธุ์ การดูแลรักษา การจัดการแปลง)

๒) ฐานเรียนรู้เรื่อง ดินและปุ๋ย (การปรับปรุงบำรุงดิน การเก็บตัวอย่างดิน การวิเคราะห์ธาตุอาหารในดิน การผสมปุ๋ยเคมีใช้เอง)

๓) ฐานเรียนรู้เรื่อง สารชีวภาพ (ฮอร์โมนไข่ น้ำหมักชีวภาพ การผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มา, บิวเวอร์เรีย, เมตาไรเซียม)

๔) ฐานเรียนรู้เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง

๕) ฐานเรียนรู้เรื่อง บัญชี (การทำบัญชีครัวเรือน บัญชีฟาร์ม)

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน....๓...หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑) การลดต้นทุนการผลิต

๒) การจัดการโรคและแมลงศัตรูพืช

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

- เศรษฐกิจพอเพียง

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

- การผลิตและการใช้สารชีวภัณฑ์

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

เศรษฐกิจพอเพียง

วัตถุประสงค์ : รู้หลักการและการประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน ในการบริหารจัดการ การเพาะปลูกพืช เพื่อนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับตัวเองและครอบครัว รวมทั้งเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้สามารถรับมือกับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างมั่นคง สามารถประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิตได้อย่างสมดุลและยั่งยืน

เนื้อหา :

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีต่อความจำเป็น และเหมาะสมกับฐานะของตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป และต้องไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่น

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมที่ดีงาม โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบรู้และรอบคอบ

ระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับต่อผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่

เงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้การตัดสินใจ และการกระทำเป็นไปพอเพียง จะต้องอาศัยทั้งคุณธรรมและความรู้ ดังนี้

เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องสร้างเสริมให้เป็นพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ ประกอบด้วย ด้านจิตใจ คือ การตระหนักในคุณธรรม รู้ผิดชอบชั่วดี ซื่อสัตย์สุจริต ใช้สติปัญญาอย่างถูกต้องและเหมาะสมในการดำเนินชีวิต และด้านการกระทำ คือมีความขยันหมั่นเพียร อดทน ไม่โลภ ไม่ตระหนี่ รู้จักแบ่งปัน และรับผิดชอบในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย การฝึกตนให้มีความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน มีความรอบคอบ และความระมัดระวังที่จะนำความรู้ต่างๆ เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผน และในขั้นปฏิบัติ

รูปแบบในการถ่ายทอดความรู้ ได้แก่ การอบรมและถ่ายทอดความรู้ การศึกษาดูงาน และการทำเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

ได้มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมในการประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก.และแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด เพื่อเสนอความคิดเห็นในการพัฒนาด้านการเกษตร ทั้งยังได้แลกเปลี่ยนปัญหาและอุปสรรคด้านการเกษตรของอำเภอ นครหลวง เพื่อรวบรวมจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด ของจังหวัดพะนงครศรีอยุธยา

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

ในการจัดทำแผนปฏิบัติการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) มีการดำเนินงานร่วมกับคณะกรรมการเครือข่าย ศพก.อำเภอ นครหลวง โดยร่วมกันวางแผนขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก.ปี พ.ศ. ๒๕๖๘ ในการประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับอำเภอ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๘ ในวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๘ (รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมา)

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

แรงบันดาลใจเริ่มต้นจากความต้องการในการสร้างพื้นที่ในชุมชน ได้มีสถานที่สำหรับส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง เป็นจุดเรียนรู้ที่เป็นตัวอย่างในการน้อมนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวง รัชกาลที่ ๙ มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริงอย่างยั่งยืน

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

เกษตรกรในพื้นที่ยังยึดติดกับการทำเกษตรตามวิถีเดิม เช่น พื้นที่เพาะปลูกข้าว เกษตรกรไม่กล้าที่จะเปลี่ยนเป็นการเพาะปลูกพืชชนิดอื่นๆ หรือการทำเกษตรแบบผสมผสาน ทำให้รายได้ของเกษตรกรมาจากการเพาะปลูกข้าวเพียงอย่างเดียว เมื่อราคาข้าวตกต่ำรายได้ของเกษตรกรก็ลดลง ทาง ศพก.จึงได้เริ่มทำการทดลองในการเพาะปลูกพืชที่หลากหลายเพื่อเป็นต้นแบบและเป็นแนวทางให้เกษตรกรได้นำไปประยุกต์ใช้

๑.๒ รายละเอียดของการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

การลดต้นทุนการผลิตโดยการใช้สารชีวภัณฑ์ เช่น การใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาในการป้องกันโรคพืชจากเชื้อรา การทำน้ำหมักชีวภาพ เพื่อนำมาใช้ในการบำรุงดินและเพิ่มแร่ธาตุอาหารให้แก่แปลงปลูกพืช

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

การผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มา

ขั้นตอน/วิธีการ

๑. นำข้าวสารหรือปลายข้าวประมาณ ๑ กิโลกรัม ล้างให้สะอาด แล้วหุงโดยใช้ข้าว ๓ ส่วน ต่อน้ำ ๒ ส่วน จะได้ข้าวที่มีลักษณะกึ่งแข็งกึ่งนิ่ม

๒. ตักข้าวสุกขณะร้อน (เพื่อป้องกันจุลินทรีย์จากอากาศเข้าไปปนเปื้อนในถุงข้าว) ใส่ถุงพลาสติกทนร้อนขนาด ๘x๑๒ นิ้ว กดข้าวในถุงเบาๆ ให้แบน เพื่อไล่อากาศออกจากถุง โดยให้ถุงพลาสติกแนบกับข้าว เพื่อลดการเกิดหยดน้ำ รอจนข้าวอุ่นหรือเกือบเย็น จึงนำไปใส่หัวเชื้อไตรโคเดอร์มา ถุงละประมาณ ๑-๑.๕ กรัม (เหยาหัวเชื้อ ๒-๓ ครั้ง) รัดยางตรงปากถุงให้แน่น แล้วใช้เข็มแทงรอบๆ บริเวณที่รัดยาง ประมาณ ๒๐-๓๐ ครั้ง กดข้าวในถุงให้แผ่กระจายไม่ซ้อนทับกัน ตั้งบริเวณกลางถุงขึ้น ไม่ให้พลาสติกแนบติดกับข้าว เพื่อให้มีช่องว่างในถุง

๓. วางถุงข้าวเพื่อบ่มเชื้อในท้องที่ปลอดจากมดไร และสัตว์ต่างๆ เป็นเวลา ๓ วัน ในสภาพอากาศไม่ร้อน ไม่ถูกแสงแดด แต่ได้รับแสงสว่าง ๖-๑๐ ชั่วโมง/วัน เมื่อครบ ๓ วัน บีบขยัก่อนข้าวที่มีเส้นใยเชื้อเจริญอยู่ให้แตก แล้ววางถุงในที่เดิม ถึงถุงให้มีอากาศเข้าอีกครั้งแล้วบ่มในสภาพเดิม ต่ออีก ๔-๕ วัน

๔. เชื้อสดที่ผลิตได้ควรนำไปใช้ทันที หรือเก็บในตู้เย็นช่องธรรมดาไม่เกิน ๑ เดือน ก่อนนำไปใช้

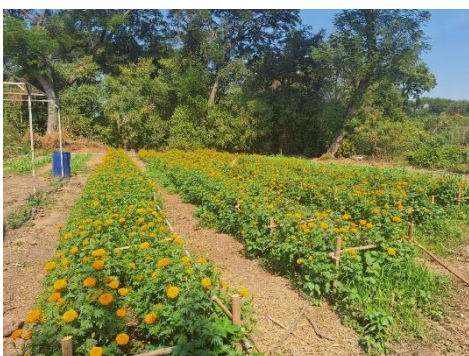
วิธีการนำไปใช้

ผสมน้ำฉีดพ่น มีอัตราการใช้เชื้อสด ๑ กิโลกรัม ผสมกับน้ำ ๒๐๐ ลิตร ฉีดพ่นในขณะแดดอ่อน หรือ เวลาเย็น มีอัตราการฉีดพ่น ๑ ลิตร ต่อพื้นที่ ๕-๑๐ ตารางเมตร และควรรดน้ำให้ดินชื้นก่อน หรือหลังฉีดพ่น

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

หลักการสำคัญของการทำการเกษตรแบบผสมผสานคือ การนำกิจกรรมการผลิตในไร่อย่างน้อย ๒ ชนิดขึ้นไปมาผสมผสานกัน เช่น พืช สัตว์ ประมง ให้เกิดการเกื้อกูลกันและกัน การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ดิน น้ำ แสงแดด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงความสมดุลของสิ่งแวดล้อมและเพิ่มพูนความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ

โดย ศพก. มีกิจกรรมการปลูกพืชที่หลากหลาย เช่น ข้าว พืชผัก ไม้ผล ไม้ยืนต้น การเลี้ยงไก่ไข่ และการเลี้ยงปลา ได้นำกิจกรรมการผลิตที่หลากหลายมาเกื้อกูลกัน เช่น การนำฟางข้าวมาใช้ในการทำปุ๋ยอินทรีย์ หรือ ใช้ทำวัสดุคลุมดิน การนำฟางข้าวไปหมักเพื่อใช้เป็นอาหารให้แก่ปลา การนำเศษผักไปใช้ในการเลี้ยงไก่ไข่ และ เลี้ยงปลา เป็นต้น

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยี มาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๖ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ข้าว	พื้นที่ปลูกจำนวน	๑๕ ไร่
๑.๒) ข้าวโพดอาหารสัตว์	พื้นที่ปลูกจำนวน	๑๐ ไร่
๑.๓) ฟักทอง	พื้นที่ปลูกจำนวน	๑ ไร่
๑.๔) ดาวเรือง	พื้นที่ปลูกจำนวน	๑ งาน
๑.๕) ผักสลัด	พื้นที่ปลูกจำนวน	๕๐ ตรว.
๑.๖) พืชผักสวนครัว	พื้นที่ปลูกจำนวน	๒ งาน

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๓ ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ปลาเบญจพรรณ	จำนวน	๖ ไร่
๒.๒) กบ	จำนวน	๓,๐๐๐ ตัว
๒.๓) ปลาเนื้ออ่อน	จำนวน	๒,๐๐๐ ตัว

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑ ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) ไก่ไข่	จำนวน	๑๐๐ ตัว
-------------	-------	---------

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า ข้าว มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ค่าเตรียมดิน	เป็นเงิน ๗๗๐ บาท/ไร่
๑.๒) ค่าเมล็ดพันธุ์	เป็นเงิน ๔๗๕ บาท/ไร่
๑.๓) ค่าปุ๋ยยาและสารเคมี	เป็นเงิน ๑,๑๕๕ บาท/ไร่
๑.๔) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	เป็นเงิน ๔๘๐ บาท/ไร่
๑.๕) ค่าจ้าง	เป็นเงิน ๖๔๐ บาท/ไร่
๑.๖) ค่าเก็บเกี่ยว	เป็นเงิน ๕๐๐ บาท/ไร่
๑.๖) ค่าขนส่ง	เป็นเงิน ๑๐๐ บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต	๔,๑๒๐ บาท/ไร่
รายได้	๕,๒๐๐ บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ผลผลิตจากดาวเรือง พืชผักสวนครัว และไข่ไก่

เฉลี่ยรายได้วันละ ๖๐๐ บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....-.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ผลผลิตจากฟักแฟง ฟักทอง

เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....๘,๐๐๐...บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ผลผลิตจากข้าว และข้าวโพดอาหารสัตว์ (๒ รอบ/ปี)

เฉลี่ยรายได้ปีละ ๑๕๘,๐๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง : ได้บริโภคอาหารที่ปลอดภัยทำให้มีสุขภาพที่ดี สร้างรายได้ให้แก่ตนเอง

ประโยชน์กับเกษตรกรและชุมชน : เป็นจุดถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรในชุมชน เป็นสถานที่ศึกษา

ดูงานให้แก่เกษตรกรและประชาชนทั่วไปทั้งในชุมชนและผู้สนใจเรียนรู้ทั่วประเทศ เมื่อมาศึกษาดูงานสามารถสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนในการจำหน่ายสินค้าและบริการได้

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

ทาง ศพก. ได้นำองค์ความรู้ในการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM) มาใช้ในการกำจัดศัตรูพืช มีการผลิตสารชีวภัณฑ์ เช่น น้ำหมักชีวภาพ ไตรโคเดอร์มา บิวเวอร์เรีย มาปรับใช้เพื่อลดการใช้สารเคมี และยังทำปุ๋ยอินทรีย์เพื่อใช้ในการบำรุงดินเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดิน ลดการทำลายคุณสมบัติของดิน

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

๑) การใช้สารชีวภัณฑ์ในการช่วยอนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติ

๒) การทำปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมี และใช้น้ำหมักย่อยสลายตอซังฟางข้าว เพื่อรักษาสภาพดิน

๓) การปลูกพืชผสมผสานและการปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน และควบคุมโรคพืชและศัตรูพืชต่างๆ

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

ได้นำความรู้ข้อมูลพื้นฐานในการนำมาใช้ในการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่อำเภอนครหลวง เพื่อลดผลกระทบจากปัญหาเรื่องน้ำในการเกษตร

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

เป็นจุดเรียนรู้และศึกษาดูงานด้านเศรษฐกิจพอเพียง ที่สำคัญของอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และยังเป็นวิทยากรที่มีความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

ศพก. อำเภอนครหลวง เป็นแหล่งรับเรื่องราวร้องทุกข์ในด้านที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ปัญหาการขาดแคลน ปัญหาเรื่องปัจจัยการผลิตมีราคาสูง ปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ศพก. อำเภอนครหลวง มีการให้บริการให้คำแนะนำด้านการเกษตร มีเอกสารวิชาการ แผ่นพับ และองค์ความรู้ด้านการเกษตรพร้อมสำหรับการให้บริการ และเป็นจุดประชาสัมพันธ์ด้านข้อมูลข่าวสาร เช่น ประกาศแจ้งเตือนสถานการณ์ภัยธรรมชาติต่างๆ

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

ศพก. อำเภอนครหลวง มีการขยายผลในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรในพื้นที่ให้มีการปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกพืชเชิงเดี่ยวให้เป็นพืชผสมผสานให้มีความหลากหลายเกื้อกูลกัน ทั้งยังให้การสนับสนุนกล้าพันธุ์พืชต่างๆ ในระยะเริ่มต้นทดลองการปลูก เช่น ดาวเรือง พืชผักสวนครัว ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มจากการเพาะปลูกพืช และมีต้นทุนการผลิตที่ลดลง

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่ ให้ความร่วมมือในการจัดทำแผนพัฒนาด้านการเกษตรในการเป็นตัวแทนเสนอความต้องการและปัญหาของเกษตรกร เพื่อนำไปสู่การเสนอโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านการเกษตรของชุมชน

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

- ๑) ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ๒) วางแผนการพัฒนาเกษตรในพื้นที่ร่วมกับคณะกรรมการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ เช่น เกษตรกร กลุ่มองค์กรเกษตร และหน่วยงานภาครัฐ
- ๓) สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการเกษตร

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน รู้สึกเป็นเกียรติในการได้เป็นเกษตรกรต้นแบบของ ศพก.อำเภอนครหลวงในการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรของอำเภอ ได้มีโอกาสได้นำแนวทางในการพัฒนาด้านการเกษตรในการถ่ายทอดและวางแผนพัฒนาให้แก่ชุมชนที่เป็นบ้านเกิดให้ได้รับการพัฒนาที่เหมาะสม เกษตรกรได้มีรายได้ในการเลี้ยงชีพ ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงที่ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ได้ทรงพระราชทานไว้ และในหลวงรัชกาลที่ ๑๐ ได้สืบสานงานต่อ

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

รูปแบบทางการ

- อดีตกำนันตำบลปากจั่น อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- ประธานเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- ผู้จัดการฟาร์มตัวอย่างอันเนื่องมาจากพระราชดำริในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

หนองงูเห่า อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รูปแบบไม่เป็นทางการ

- ปราชญ์ชาวบ้าน/ปราชญ์ชุมชน

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

ให้สถานที่ในการดำเนินการอบรมถ่ายทอดความรู้ การจัดกิจกรรมทั้งของภาครัฐและเอกชน และเสียสละเวลาในการเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ต่างๆ

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“เดินตามรอยเท้าพ่อ ยึดมั่นในศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน”

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

- ๑) นายญี่ปุ่น จารุงงศกร เกษตรอำเภอนครหลวง
- ๒) นางสาวขวัญชนก ธงทอง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
- ๓) นางสาวปิยะวรรณ หมวดเมือง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

กระบวนการในการถ่ายทอดเริ่มจากการอธิบายวัตถุประสงค์ในการเก็บข้อมูล และดำเนินการสอบถามในหัวข้อต่างๆที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการถอดบทเรียน ได้แก่ การสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลและบทเรียนจากประสบการณ์จริง

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

ในการถอดองค์ความรู้เพิ่มเติมในสิ่งที่คาดหวัง หรือสิ่งที่อยากดำเนินการในอนาคต เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

*****หมายเหตุ** ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก 3.2

แผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประจำปีงบประมาณ 2568

แผน ราย ศพก.

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ นายสุเทพ บุญแจ้ง สินค้าหลัก ข้าว

จุดเด่น 1. การใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อลดต้นทุนการผลิต 2.การปรับระบบการผลิต

กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา												หมายเหตุ
				ต.ค.67	พ.ย.67	ธ.ค.67	ม.ค.68	ก.พ.68	มี.ค.68	เม.ย.68	พ.ค.68	มิ.ย.68	ก.ค.68	ส.ค.68	ก.ย.68	
1. การเตรียมการ																
-ประชุมหารือคณะกรรมการ ศพก.และเครือข่าย			xxxxx			↔										
-ร่วมกันวิเคราะห์เพื่อการพัฒนา ศพก.						↔										
- กำหนดแนวทางพัฒนาและแผนการดำเนินงาน						↔										
- พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้						↔										
2.การพัฒนาศักยภาพ ศพก.			xxxxx													
2.1 การปรับปรุงฐานเรียนรู้																
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง ข้าว	1	ฐาน				←										
* การใช้เมล็ดพันธุ์ การดูแลรักษา การจัดการแปลง																
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง ดินและปุ๋ย	1	ฐาน				←										
* การปรับปรุงบำรุงดิน การเก็บตัวอย่างดิน																
การวิเคราะห์ธาตุอาหารในดิน การผสมปุ๋ยเคมีใช้เอง																
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง สารชีวภาพ	1	ฐาน				←										
* ฮอร์โมนไข่ น้ำหมักชีวภาพ การผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มา,บิวเวอร์เรีย, เมตาไรเซียม																
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง	1	ฐาน				←										
*การทำเกษตรแบบผสมผสาน																
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง บัญชี	1	ฐาน				←										
* การทำบัญชีครัวเรือน บัญชีฟาร์ม																
2.2 การปรับปรุงแปลงเรียนรู้ เรื่อง การลดต้นทุนการผลิตข้าว	1	เรื่อง								←						

[illegible]